

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagstiftningen om social- och hälsovården och räddningsväsendet samt av vissa andra lagar med anledning av lagstiftningen om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet

Till social- och hälsovårdsutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagstiftningen om social- och hälsovården och räddningsväsendet samt av vissa andra lagar med anledning av lagstiftningen om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet (RP 56/2021 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för utlåtande till social- och hälsovårdsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Auli Valli-Lintu, social- och hälsovårdsministeriet
- regeringsråd Joni Komulainen, social- och hälsovårdsministeriet
- regeringsråd Ilpo Helismaa, inrikesministeriet
- räddningsråd Janne Koivukoski, inrikesministeriet
- informationsförvaltningsråd Tommi Oikarinen, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Jarmo Huotari, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Erkki Papunen, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Matti Sillanmäki, finansministeriet
- specialsakkunnig Petri Tuominen, finansministeriet
- direktör Tommi Laurinen, Regionförvaltningsverket i Södra Finland
- överinspektör Heli Heimala, Regionförvaltningsverket i Södra Finland
- räddningsdirektör Seppo Lokka, räddningsväsendet i Södra Savolax
- förvaltningschef Henri Nordenswan, räddningsväsendet i Helsingfors
- räddningsdirektör Jyrki Landstedt, räddningsväsendet i Mellersta Nyland
- chefsjurist Sami Uotinen, Finlands Kommunförbund
- specialsakkunnig Tarja Tenkula, Finlands Kommunförbund
- specialsakkunnig Karri Vainio, Finlands Kommunförbund
- omsorgsdirektör Sanna Svahn, Esbo stad
- förvaltningsöverläkare Jukka Pellinen, Helsingfors stad

Utlåtande FvUU 28/2021 rd

- utvecklingsdirektör Jani Kaasinen, Joensuu stad
- kommundirektör Jukka Hillukkala, Toholampi kommun
- förvaltningsdirektör Lauri Tanner, Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt
- ledande expert Kari Telaranta, Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland SPEK
- brandkårschef Silvio Hjelt, Finlands Avtalsbrandkärers Förbund rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- arbets- och näringsministeriet
- miljöministeriet
- Statskontoret
- Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata
- räddningsväsendet i Uleåborg-Nordöstra Österbotten
- räddningsväsendet i Egentliga Finland
- Borgå stad
- samkommunen Vaalijalan kuntayhtymä
- Ålands landskapsregering
- Statens ämbetsverk på Åland
- Hansel Ab
- Finlands Brandbefälsförbund.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Propositionen hänger samman med det paket om social- och hälsovårdsreformen (RP 241/2020 rd) som riksdagen behandlade vårsessionen 2021 och som förvaltningsutskottet har lämnat utlåtande om (FvUU 12/2021 rd). Lagstiftningen om social- och hälsovården och räddningsväsendet samt vissa andra lagar som ingår i reformen föreslås bli ändrade. Regeringen föreslår huvudsakligen tekniska ändringar, men propositionen har också innehållsmässiga konsekvenser. Förvaltningsutskottet har behandlat propositionen utifrån sitt ansvarsområde, främst med avseende på kommunerna och räddningsväsendet.

Främjande av hälsa och välfärd

Enligt lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) har både kommunen och välfärdsområdet till uppgift att främja välfärd och hälsa (6 och 7 §). Enligt bestämmelserna ska kommunen och välfärdsområdet samarbeta för att främja hälsa och välfärd och bistå varandra med sin sakkunskap. Välfärdsområdet och kommunen ska också minst en gång om året förhandla om mål, åtgärder, samarbete och uppföljning för främjande av hälsa och välfärd med andra offentliga aktörer, privata företag och allmännyttiga samfund som arbetar för att främja välfärd och hälsa i området.

Lagen om välfärdsområden (611/2021) föreskriver dessutom om en samrådsskyldighet för välfärdsområdena och kommunerna i området (14 §). Enligt paragrafen ska välfärdsområdet och

Utlåtande FvUU 28/2021 rd

kommunerna inom dess område åtminstone för varje fullmäktigeperiod förhandla om samarbete, mål och arbetsfördelning för skötseln av sina uppgifter. I förhandlingarna ska parterna komma överens om de samarbetsstrukturer, verksamhetsmodeller och den informationsspridning som samarbetet kräver. Samtidigt ska de ta hänsyn till särdragen hos varje välfärdsområde och kommunerna i välfärdsområdet. I samband med reformen konstaterade förvaltningsutskottet att lagstiftningen fastställer ramar och skyldigheter för samarbetet, men att det också behövs praktiska strukturer (FvUU 12/2021 rd – RP 241/2020 rd).

Planeringen, utveckling och förebyggande arbete för invånarna i välfärdsområdena överskrider organisationsgränserna i kommuner och välfärdsområden för att tillhandahålla tjänster för barn, unga och familjer och bland annat för att stödja människors arbets- och funktionsförmåga. Utskottet betonar att ansvaret ska vara tydligt, men att välfärdsområdena och kommunerna ska ges tillräckligt stort spelrum, eftersom de är olikartade vad gäller verksamhetsmiljö, servicestruktur och övriga förhållanden. Välfärdsområdena har fått erfarenheter och exempel på god praxis när de har byggt upp samarbetsformer och upptäckt saker som måste utvecklas. Det gäller att dra nytta av erfarenheterna och god praxis. Också projektfinansieringen bör vara flexibel för att nya, även kreativa, försök med samordning av åtgärderna ska vara möjliga.

Utskottet anser att arbetsfördelningen och behörighetsgränserna mellan kommunen och välfärdsområdet till vissa delar är oklara och delvis överlappande. Till exempel inom det förebyggande missbruksarbetet ska både kommunen och välfärdsområdet se till att samma uppgifter som redan finns i den gällande lagen genomförs. Där ingår bland annat att följa upp rusmedelsläget inom sitt område och att informationen om hur rusmedelsskador kan reduceras erbjuds enskilda personer och hela befolkningen. Även om bestämmelserna också innehåller en skyldighet att samordna uppgifterna, är det oklart hur ansvaret för det preventiva missbruksarbetet ska fördelas mellan kommunen och välfärdsområdet, exempelvis i uppföljningen av rusmedelsläget. Dessutom föreslår förvaltningsutskottet att social- och hälsovårdsutskottet överväger om regionförvaltningsverkens styrnings- och tillsynsuppgifter behöver förtydligas i lag eller i motiveringen till betänkandet.

Vid utfrågningen av sakkunniga lyftes arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte fram. Sakkunniga ansåg att ändringsförslagen om aktiveringsplanering och sektorsövergripande sysselsättningsplan inte beaktar de uppgifter inom skötseln av sysselsättningen som kommer att finnas kvar hos kommunerna eller det sätt som de ordnas på. När ansvaret för att ordna och finansiera socialtjänster i samband med verkstadsverksamheten överförs från kommunerna till välfärdsområdena kan det dessutom finnas risk för att det inte längre går att driva verksamhet av det nuvarande slaget, som kommunerna ansvarar för att ordna. Då kan tillgången till service äventyras och ersättande verksamhet blir dyrare.

Det är viktigt att skapa gemensamma arbetsformer och procedurer, exempelvis för tjänster till barnfamiljer, när en del av tjänsterna överförs till välfärdsområdena och en stor del finns kvar hos kommunerna, bland annat småbarnspedagogisk verksamhet och grundläggande utbildning. Utskottet anser att regionala välfärdsplaner för barn och unga enligt 12 § i den föreslagna barnskyddslagen är ett framträdande element i samarbetet mellan kommuner, utbildningsanordnare och välfärdsområden. Samtidigt bör det dock beaktas att en betydande del av tjänsterna för att stödja barns och ungas välbefinnande även efter social- och hälsovårdsreformen ingår i kommu-

Utlåtande FvUU 28/2021 rd

nernas ansvar. Enligt den föreslagna ändringen av barnskyddslagen ska kommunen eller flera kommuner tillsammans för att främja barns och ungas välfärd också utarbeta en välfärdsplan för barn och unga i kommunen. Planen godkänns av kommunfullmäktige i varje kommun och ses över minst vart fjärde år. Planen ska innehålla information om barns och ungas uppväxtförhållanden samt om välfärdens tillstånd, åtgärder och tjänster som främjar barns och ungas välfärd och förebygger problem, samarbete mellan olika myndigheter, likaså om sammanslutningar och inrättningar som producerar tjänster för barn och unga samt om genomförande och uppföljning av planen. Planen ska beaktas när kommunen upprättar en budget och en ekonomiplan enligt 110 § i kommunallagen (410/2015). Den ska utgöra en del av kommunens välfärdsplan enligt 6 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård.

Utskottet anser det vara nödvändigt att elevhälsofrågor beaktas i social- och hälsovårdsreformen. Enligt uppgifter till utskottet bereder regeringen dessutom en proposition som ska säkerställa samarbetet mellan välfärdsområdet och kommunen. Den ska särskilt föreskriva om systematiskt samarbete mellan välfärdsområdet och kommunen inom elevhälsovård. Vidare ska det ingå bestämmelser om samarbetsstrukturen och om de preciseringar beträffande registrering och registrering av individuell elevhälsa som det ändrade ansvaret för att ordna tjänster kräver.

Samarbete och dialog mellan kommunen och välfärdsområdet är av avgörande betydelse i arbetet för att främja hälsa och välfärd. Utskottet betonar att de rättsliga förpliktelserna måste vara flexibla och möjliggöra dels lämpliga verksamhetsformer, dels samordning på lokal och regional nivå för att undvika dubbelarbete. Det är viktigt att arbetet är systematiskt, men utskottet noterar att det i kommunerna kommer att utarbetas många olika planer. Det binder personalresurser och tar tid från arbetet ute på fältet.

I samband med social- och hälsovårdsreformen sågs statsandelssystemet för kommunerna över. Det föreskrevs bland annat om en tilläggsdel för främjande av hälsa och välfärd i syfte att uppmuntra kommunerna att satsa på förebyggande insatser som förbättrar hälsan och välfärden. Grundpriset för främjande av hälsa och välfärd fastställs årligen genom förordning av statsrådet. Grundpriset multipliceras med kommunens invånarantal och kommunens koefficient för främjande av hälsa och välfärd (nedan kallad hälso- och välfärdscoefficient). Coefficienten bestäms utifrån flera indikatorer för grundläggande utbildning, idrott och kommunens ledarskap som beskriver kommunens verksamhet samt utifrån resultatindikatorer som anger verksamhetens resultat och genererad förändring. Enligt uppgifter till utskottet kommer det att göras bedömningar av hur hälso- och välfärdscoefficienten och andra koefficienter fungerar. I fortsättningen vidareutvecklas koefficienterna i takt med att kunskapsunderlaget utvecklas. Det är enligt utskottet viktigt att man följer upp om kommunerna kan uppmuntras och belönas med hjälp av hälso- och välfärdscoefficienten. Det förebyggande arbetet skulle få större relevans om det i högre grad beaktades i incitamentsmodellerna, exempelvis i arbetet med att utveckla hälso- och välfärdscoefficienten.

9 § i hälso- och sjukvårdslagen

Ett flertal sakkunniga lyfte fram att 9 § i hälso- och sjukvårdslagen upphävs i propositionen. I sina yttranden påpekar de bland annat att upphävandet kan göra det svårare att genomföra social- och hälsovårdsreformen i Nyland och försämra samordningen av Helsingfors stads, välfärdsområde-

Utlåtande FvUU 28/2021 rd

nas och HUS-sammanslutningens tjänster inom ramen för sÄrlösningen. I värsta fall försÄmras klient- och patientsÄkerheten, och informationssystemen blir mindre användbara. Yttrandena gÄr utöver frÄgor om primÄrvård och specialiserad sjukvård Även in pÄ samordningen av prehospita akutsjukvård. Remissinstansernas synpunkter pÄ att 9 § i hÄlso- och sjukvårdslagen fÄreslås bli upphÄvd och pÄ den nationella lagstiftning och EU-lagstiftning som ska tillÄmpas vid behandlingen av personuppgifter avviker avsevärt frÄn ministeriernas synpunkter i sitt bemötande. Detsamma gÄller och till exempel synpunkterna pÄ hur användbara Kanta-tjänsterna Är.

Förvaltningsutskottet anser att det för patientsÄkerheten och arbetarskyddet Är nödvändigt att finna en lösning pÄ situationen. Enligt utskottets uppfattning Är det inte nödvändigtvis en lagstiftningsfrÄga, åtminstone inte till alla delar, utan det handlar om att parterna bÄr gÄ igenom och utreda oklara och öppna frÄgor. Utöver det som nämns ovan Är det nödvändigt att gÄra en bedömning av konsekvenserna för tillgÄngligheten till och informationen om det elektroniska lednings- och rapporteringssystemet Merlot inom den prehospita akutsjukvården.

Lagstiftningen om räddningsväsendet

Allmänt om de fÄreslagna Ändringarna

Genom den lagstiftning som trÄder i kraft den 1 januari 2023 överbÄrs räddningsväsendet frÄn kommunerna till välfÄrdsområdena. Lagen om ordnande av räddningsväsendet (613/2021), tillÄmpas pÄ ordnande, utveckling, styrning och tillsyn av det räddningsväsende välfÄrdsområdet ska organisera. Med räddningsväsende avses i lagen de uppgifter inom räddningsväsendet och räddningsmyndigheterna som enligt räddningslagen (379/2011) eller nÄgon annan lag ingÄr i välfÄrdsområdets organiseringsansvar. När tjänster inom räddningsväsendet ordnas och produceras enligt lagen om ordnande av räddningsväsendet ska enligt 2 § 1 mom. iakttas det som fÄreskrivs om dem i räddningslagen och i annan lagstiftning inom räddningsväsendet.

I den aktuella propositionen fÄreslås det tekniska Ändringar i lagstiftningen om räddningsväsendet. De beror pÄ lagstiftningen om välfÄrdsområdena och reformen av räddningsväsendet. Med Ändringarna uppdateras lagstiftningen för att motsvara det nya strukturella verksamhetsfÄllet och organiseringsansvaret. Avsikten med de Ändringar som nu fÄreslås Är inte att ingripa i sjÄlva innehållet i lagstiftningen.

Regeringen fÄreslÄr att de bestämmelser i räddningslagen som tagits in i lagen om ordnande av räddningsväsendet (t.ex. servicenivÄ inom räddningsväsendet, beslut om servicenivÄ och tillsyn över servicenivÄ) eller lagen om välfÄrdsområden upphÄvs. Det lokala räddningsväsendet Ändras i terminologin i räddningslagen till välfÄrdsområdets räddningsväsende och den lokala räddningsmyndigheten till välfÄrdsområdets räddningsmyndighet. Dessutom uppdateras definitionerna av räddningsverk och avtalsbrandkÄr, likasÄ bestämmelserna om ordnande och produktion av räddningsväsendets tjänster tekniskt sÄ att de motsvarar den Ändrade lagstiftningen. Bestämmelserna om avtal om samarbete och bestämmelserna om räddningsväsendets avgiftsbelagda prestationer Ändras också för att motsvara bestämmelserna i lagen om välfÄrdsområden.

Också i lagen om brandskyddsfonden (306/2003), sjÄräddningslagen (1145/2001) och lagen om penninginsamlingar (863/2011) fÄreslås tekniska Ändringar som beror pÄ lagstiftningen om väl-

Utlåtande FvUU 28/2021 rd

färdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet. Utskottet anser att de ändringarna i räddningslagen och de övriga lagarna är nödvändiga och lämpliga.

Vissa synpunkter

I sitt tidigare utlåtande om bland annat lagstiftningen om inrättande av välfärdsområden (FvUU 12/2021 rd) betonade förvaltningsutskottet att räddningsväsendet i den nya lagstiftningen är en fristående sektor som har en status inom välfärdsområdet som är jämförbar med social- och hälsovården. Men ett välfärdsområde beslutar om sin organisation med stöd av sin självstyrelse. Välfärdsområdesfullmäktige beslutar enligt 22 § i lagen om välfärdsområden om en förvaltningsstadga för välfärdsområdet, där det utfärdas nödvändiga bestämmelser om bland annat organ och personalorganisation inom välfärdsområdet.

Enligt motiveringen till propositionen måste det i beslut om organisationsmodellen för räddningsväsendet och räddningsverken beaktas att räddningsväsendet utöver att ge närservice också är en rikstäckande organisation. Räddningsverken ska kunna ledas nationellt och de måste i alla säkerhetssituationer kunna samarbeta med varandra och med andra myndigheter som är involverade i räddningsväsendets uppgifter. Detta förutsätter tillräckligt samordnade verksamhetsmodeller och likadana tjänster i hela landet. Organisationsmodellen för räddningsväsendet och räddningsverken ska alltså explicit utgå från räddningsväsendets behov. Modellen ska dessutom möjliggöra den prehospitla akutsjukvård som produceras av räddningsverken, på det sätt som välfärdsområdet beslutar.

I den föreslagna räddningslagen avses i 2 a § 1 mom. 5 punkten med räddningsverk den organisation inom välfärdsområdet som ansvarar för den egna produktionen av tjänster som hör till räddningsväsendets uppgiftsområde. Med hänvisning till inkommen information framhållet utskottet att lydelsen i bestämmelsen inte hindrar välfärdsområdets egen organisation från att producera tjänster inom räddningsväsendet för ett annat välfärdsområde och att bestämmelserna i räddningslagen inte inverkar på möjligheten att inrätta ett gemensamt kollegialt organ för välfärdsområdena. Räddningslagen föreskriver om räddningsverkens uppgifter och ansvar. Inga innehållsliga ändringar föreslås i definitionen av avtalsbrandkår.

I 27 § 3 mom. 2 punkten i räddningslagen föreslås en bestämmelse om att räddningsverket i ett välfärdsområde ska medverka för att upprätthålla den beredskap som krävs för att vid räddningsinsatser lämna det bistånd till utlandet och vid räddningsinsatser ta emot det internationella bistånd som avses i 38 §. Sakkunniga ansåg detta i princip vara motiverat, men samtidigt påpekade en del av dem att uppgiften inte har beaktats i de nuvarande anslagen. Finlands beredskap för att lämna bistånd till utlandet grundar sig till stora delar på vår kompetens, beredskap och servicenivå som behövs för riskerna i vårt eget land inom ramen för det räddningsväsende som ingår i välfärdsområdenas organiseringsansvar, påpekar utskottet. Inrikesministeriet beslutar om den särskilda beredskapen för att lämna internationellt bistånd och svarar också för kostnaderna för Finlands bistånd till utlandet och begäran om internationellt bistånd.

Vidare lyfte sakkunniga fram andra behov av att ändra räddningslagen än de som direkt är relaterade till reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet. Inrikesministeriet tillsatte

Utlåtande FvUU 28/2021 rd

den 31 augusti 2021 ett projekt för att revidera räddningslagen. Syftet är att revidera räddningslagen utifrån bedömningspromemoriorna för det tidigare förutredningsprojektet och yttrandena om dem. Det är motiverat att också de ändringsbehov som konstaterades vid behandlingen av proposition RP 56/2021 rd och konsekvenserna av dem bedöms noggrant i den genomgripande revideringen och att det nu bara görs de ändringar i räddningslagen som behövs för överföringen av organiseringsansvaret.

Tryggade resurser för räddningsväsendet

I ett tidigare utlåtande (FvUU 12/2021 rd) har utskottet pekat på det stora finansiella underskottet inom räddningsväsendet (cirka 81 miljoner euro de kommande nio åren), som finns oberoende av den aktuella reformen. Räddningsväsendet står inför ett betydande kostnadstryck de kommande åren, särskilt till följd av korrigeringen av bristerna i servicenivån, ändringen av beredskapssystemet och det finansiella underskottet i bekämpningen av oljeskador och fartygskemikalieolyckor. Kostnader orsakas dessutom av ändringar i myndighetsverksamheten och räddningsväsendets IKT-system (bl.a. TUVE) och av eftersatt underhåll av brandstationer. En del av det eftersatta underhållet ingår i bristerna i servicenivån. Som utskottet säger ovan kommer räddningsväsendet också de kommande åren, oberoende av den aktuella reformen, att ha betydande utgiftstryck.

Målet med reformen är att trygga och upprätthålla tillgången till, omfattningen av och kvaliteten på tjänsterna inom räddningsväsendet, att göra tjänsterna mer enhetliga i hela landet och att effektivisera verksamheten. Dessutom ska beredskapen inför stora olyckor och andra störningar, undantagsförhållanden och tillhörande befolkningsskyddssituationer förbättras. Utskottet betonar att räddningsväsendet måste få tillräckliga anslag för att kunna sköta sina uppgifter. Annars kan målen inte nås eller den lagstadgade nivån på tjänsterna säkerställas.

Enligt vad utskottet erfar hotas räddningssektorn av brist på kvalificerad personal de kommande åren. Det är nödvändigt att trygga ett tillräckligt antal räddningsmän, anser utskottet. Samtidigt måste man se till att det utbildas tillräckligt många svenskspråkiga räddningsmän. Utskottet understryker också avtalsbrandkårernas roll och påpekar att deras verksamhetsförutsättningar måste tryggas på lång sikt med olika typer av åtgärder.

Kommunerna är också i fortsättningen framträdande aktörer inom säkerhetsområdet och nödvändiga partner för räddningsväsendet i frågor som gäller säkerhet, beredskap och förberedelse. Samarbete mellan välfärdsområdena och kommunerna behövs exempelvis i kommunernas beredskapsplanering, planläggning och styrning av byggande samt i produktion och förmedling av en lägesbild av den verksamhet som kommunerna ansvarar för. Utskottet anser det vara viktigt att räddningsväsendet och kommunerna kan samarbeta också efter att reformen genomförts.

Inrikesministeriets och regionförvaltningsverkets uppgifter

I 23 § i räddningslagen föreskrivs det om inrikesministeriets och regionförvaltningsverkens uppgifter inom räddningsväsendet. I motiveringen till propositionen säger regeringen att bestämmelser om inrikesministeriets och regionförvaltningsverkens uppgifter i fortsättningen kommer att finnas i lagen om ordnande av räddningsväsendet och att 23 § i räddningslagen därför föreslås bli upphävd. Utskottet hänvisar till inkommen information och framhåller att lagen om ordnande av

Utlåtande FvUU 28/2021 rd

räddningsväsendet enligt 1 § 2 mom. där bara tillämpas på ordnande, utveckling, styrning och tillsyn vad gäller det räddningsväsende som ett välfärdsområde enligt lagen om välfärdsområden ansvarar för att ordna. Det är fortfarande nödvändigt att föreskriva om andra uppgifter som inrikesministeriet och regionförvaltningsverken har utöver de uppgifter inom räddningsväsendet som välfärdsområdet har ansvar för att organisera. Följaktligen föreslår utskottet att 23 § i räddningslagen inte upphävs, utan ändras på följande sätt:

23 §

Inrikesministeriets och regionförvaltningsverkets uppgifter

Inrikesministeriet ska leda, styra och utöva tillsyn över räddningsväsendet (*utesl.*), svara för räddningsväsendets förberedelser och organisering i hela landet, samordna de olika ministeriernas och ansvarsområdenas verksamhet inom räddningsväsendet och dess utveckling samt sköta även andra uppgifter som i denna lag åläggs inrikesministeriet. *Bestämmelser om styrningen av och tillsynen över välfärdsområdets räddningsväsende och nivån på tillgången till dess tjänster finns i lagen om ordnande av räddningsväsendet (613/2021).*

(*Utesl.*) Regionförvaltningsverket ska (*utesl.*) stödja inrikesministeriet i de uppgifter som föreskrivs i 1 mom. och sköta även andra uppgifter som i denna lag åläggs regionförvaltningsverket.

Närmare bestämmelser om inrikesministeriets och regionförvaltningsverkets uppgifter inom räddningsväsendet *enligt denna lag* får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Räddningslagens bestämmelser om avgiftsbelagda prestationer och ändringssökande

Med hänvisning till inkommen information konstaterar utskottet att bestämmelsen i 96 § 1 mom. i räddningslagen är avsedd att vara informativ. För tydlighetens skull föreslår utskottet att 96 § 1 mom. i lagförslag 75 ändras på följande sätt:

96 §

Vissa avgiftsbelagda prestationer

Bestämmelser om vilka av välfärdsområdets räddningsmyndighets i denna lag avsedda prestationer som ska vara avgiftsbelagda och om storleken på avgifterna finns i lagen om välfärdsområden. Avgift kan tas ut för

- 1) brandsyn eller annan tillsynsåtgärd enligt den tillsynsplan som avses i 79 §,
- 2) uppdrag som har orsakats av återkommande felaktig funktion hos en brandlarmanläggning som är ansluten till nödcentralen,
- 3) uppdrag som är avgiftsbelagda enligt vad som föreskrivs särskilt i någon annan lag.

Utlåtande FvUU 28/2021 rd

Enligt uppgifter till utskottet har syftet varit att bestämmelser om beslut om begäran om omprövning och regionala besvär beträffande prestationer av välfärdsområdets räddningsväsende enligt 96 § 1 mom. i räddningslagen och om ersättningar och arvoden för räddningsväsendets räddningsuppdrag enligt 102 § i den lagen i fortsättningen ska finnas i 16 kap. i lagen om välfärdsområden. Därför stryker regeringen 1 mom. i den gällande paragrafen, som innehåller bestämmelser om omprövningsförfarandet bland annat vid beslut enligt 102 §. Bestämmelserna i 102 § i räddningslagen om ersättningar och arvoden som betalas ut för räddningsuppdrag tillämpas emellertid också på beslut av Gränsbevakningsväsendet. Avsikten har inte varit att slopa omprövningsförfarandet i dessa beslut. I 5 mom. om beslutens verkställbarhet innan de vunnit laga kraft behöver det inte föreskrivas särskilt om de beslut som avses i 2 mom., eftersom ett beslut enligt 148 § i lagen om välfärdsområden kan verkställas innan det har vunnit laga kraft. Utskottet föreslår därför att 104 § 1 mom. i lagförslag 75 ändras på följande sätt:

104 §

Ändringssökande

Omprövning av ett beslut som en statlig myndighet fattar enligt 102 § i denna lag får begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen (434/2003). I fråga om sökande av ändring i förvaltningsdomstol tillämpas vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) (utesl.).

Beslutet ska i de fall som avses i (utesl.) 2 mom. iakttas genast oberoende av ändringssökande, om inte den myndighet där ändring söktes bestämmer något annat.

Övrigt

Regeringen föreslår att 3 § i lagen om aktiebolaget Hansel Ab (1096/2008) ändras. Det innebär att välfärdsområden och välfärdssammanslutningar fogas till förteckningen i 1 mom. Då kan välfärdsområdena och välfärdssammanslutningarna tillämpa Hanselavtal om gemensam upphandling och Hanseltjänster. Lagen om välfärdsområden och lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland (615/2021) har satts i kraft genom lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen (616/2021) och började gälla den 1 juli 2021. Välfärdsområdena och välfärdssammanslutningarna kan därför upphandla redan innan den planerade tidpunkten för ikraftträdandet av det aktuella lagpaketet, den 1 januari 2023. De temporära organen bereder för närvarande välfärdsområdenas upphandlingar för att verksamheten ska kunna inledas nästa år. Om välfärdsområdena redan nu får tillgång till Hansels gemensamma upphandlingskontrakt, går det att undvika extra konkurrensutsättning och administrativ börda. Starten för välfärdsområdenas verksamhet skulle också underlättas av en möjlighet för välfärdsområdena att anlita Hansels experttjänster vid egen konkurrensutsättning, vid planering och organisering av upphandlingsverksamheten och vid annan utveckling av den verksamheten. Dessutom krävs det för en smidig

Utlåtande FvUU 28/2021 rd

överföring av upphandlingskontrakten för de kunder som baserar sig på gemensam upphandling och som överförs från kommunerna och samkommunerna att den organisation som kontrakten överförs till också är kund hos Hansel. Av dessa skäl anser utskottet det vara viktigt att ändringen av 3 § i lagen om aktiebolaget Hansel Ab kan träda i kraft så snart som möjligt.

Under behandlingen av propositionen har det bland annat kommit fram frågor om konsekvent terminologi, exempelvis välfärdsområde, välfärdsområdessammanslutning och HUS-sammanslutningen. Förvaltningsutskottet föreslår att social- och hälsovårdsutskottet gör en bedömning av samordnad terminologi i bestämmelserna. Enligt förvaltningsutskottets uppfattning bör HUS-sammanslutningen skrivas in i åtminstone 35 § i hälso- och sjukvårdslagen.

Självstyrelselagen för Åland (1144/1991) hör inte till förvaltningsutskottets ansvarsområde, men utifrån ett skriftligt yttrande från Ålands landskapsregering föreslår förvaltningsutskottet social- och hälsovårdsutskottet att det ytterligare kontrolleras att de föreslagna lösningarna är förenliga med den gällande självstyrelselagen och behörighetsfördelningen mellan landskapet och riket.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottet anför

att social- och hälsovårdsutskottet bör beakta det som sägs ovan.

Helsingfors 7.10.2021

I den avgörande behandlingen deltog

vice ordförande Mari-Leena Talvitie saml
medlem Jussi Halla-aho saf
medlem Eveliina Heinäluoma sd
medlem Hanna Holopainen gröna
medlem Hanna Huttunen cent
medlem Mats Löfström sv
medlem Mauri Peltokangas saf
medlem Juha Pylväs cent
medlem Matti Semi vänst
medlem Kari Tolvanen saml
medlem Heikki Vestman saml
medlem Heidi Viljanen sd
ersättare Mari Rantanen saf
ersättare Ben Zyskowicz saml.

Utlåtande FvUU 28/2021 rd

Sekreterare var

utskottsråd Henri Helo
utskottsråd Minna-Liisa Rinne.